

"God Inc." is de eerste reis die Carl De Keyzer aanvatte met een specifiek omschreven opdracht, nl. de religie-beleving in de States.

Foto's van Carl De Keyzer in Gent en Amsterdam

In Amerika leiden alle wegen naar God

Repetitie: een man, stevig ingeriemd, de kabels die hem ten hemel trekken, voeren je oog uit beeld en leiden het nergens heen. Wie houdt de touwtjes in handen? De discipel die zijn tenhemelopneming instudeert draagt een bril en een das. Zijn gelaat straalt hautaine devotie uit of heeft hij enkel oprecht last van de snijdende banden om zijn lichaam?

De Blonde all American boy, neerhurkend aan de voeten van de "verhevene" zal er niet zijn vanavond. Of wordt men verborgen onder een allesverhullend wit kleed. Uit beeld drukt iemand op de knop "Christ flying". Aan de horizon — net door een straaljager gescheurd — staat op een immense sokkel, maar goedmoedelijk wuivend: God in wit-zwart.

Dit is één van de vele sterk tot de verbeelding sprekende foto's die Carl De Keyzer (1958) het afgelopen jaar maakte in de Verenigde Staten. Een persoonlijke analyse van de religieuze fenomenen en sekten aldaar, samengevat in een boek en een aantal tentoonstellingen: "God Incorporated", vrij vertaald "N.V. God". Een quasi onuitputtelijk onderwerp, zo bleek ter plaatse. Niet minder dan 3700 christelijke kerken en kerkjes staan officieel geregistreerd.

Gods Wegen

In Amerika wordt religie-beleving niet van staatswege gesteund, wel genieten officiële kerken vrijstelling van belasting. Het volstaat overigens om met drie te zijn om een nieuwe kerk te stichten. En dat heeft zo zijn gevolgen.

Van de meer bekende Mormonen ("een altaar met een hamburger"), van de strenge, vredelievende Amish tot de stompzinige agressieve Ku Klux Klan, van de hippieachtige Rainbow People tot de

neo-nazistische skinheads "Church of Jesus Christ Aryan Nation". Je kan het zo gek niet bedenken of er bestaat in Amerika wel een kerk of een religieuze groepering voor. "The Power Team", bijvoorbeeld, een groep bodybuilders voor Christus. Deze potige kerels geven letterlijk demonstraties ten beste van de kracht van het geloof. "Alles wordt gesloopt in naam van de Heer".

Vooraf kinderen blijken erg aantrekkelijk voor dit patserige geloofsbeleving. Of het wonderlijke verhaal van de "Peace Mission Movement", opgericht en tot bloei gebracht door "Father and Mother Divine". Een beweging die voor de Tweede Wereldoorlog werd opgericht vanuit vredelievende en uiteraad anti-communistische idealen. Father Divine was de enige zwarte die zich ooit de titel zoon van God aanmat, terwijl hij pleitte voor een harmonieus samenleven van blank en zwart. De blanke Mother Divine is zijn spirituele en legale echtgenote en na de dood van Father zette zij met een honderdtal leden de beweging verder. Vermits maagdelijkheid een van de stelregels is, wordt de groep steeds kleiner. Elk jaar vindt er een indrukwekkende ceremonie plaats, begeleid door het bejaarde "Rosebud-Choir", bij de piramide met het graf van Father Divine. Ook daar was Carl De Keyzer bij en fotografeerde.

Evolutie

In tegenstelling tot zijn vroegere reisverslagen speelde gerichte informatie en voorbereiding vooraf in Amerika een essentiële rol. In "India" werden spontaan en eerder toevallig foto's verzameld. Het boek dat zijn Russische reizen samenvatte, "Homo Sovieticus", was al een stuk systematischer opgevat, maar bleef toch gekenmerkt door een globale, niet geplande sfeer-zetting. "God Inc." is de eerste reis die Carl De Keyzer aanvat-

te met een specifiek omschreven opdracht, nl. de religie-beleving in de States. Zo veel mogelijk werd van tevoren zorgvuldig uitgepluisd: meer dan 600 sekten werden aangeschreven. Eens in Amerika werden regionale en lokale krantjes nagevlooid, religieuze zenders beluisterd, TV-evangelisten bekeken en talloze telefonische contacten gelegd, met een astronomische telefoonrekening tot gevolg. Hoe vanzelfsprekend en "gegeven" de beelden van Carl De Keyzer er soms ook uitzien, ze werden hem niet in de schoot geworpen.

Esthetica en betrokkenheid

Aan een voortdurende evolutie — in stijgende lijn dan — is ook de internationale carrière van De Keyzer onderhevig. Vielen de boeken "India" (1987) en "Homo Sovieticus" (1990) duidelijk in de prijzen, resp. in Fribourg en in Arles, ze vormden tevens zijn entree als nominee tot het fotografen-collectief en persagentschap met legendarische allures: Magnum. Begin 1991 wint hij bovendien de W. Eugene Smith Award, een van 's werelds belangrijkste fotografie-onderscheidingen. Daarnaast is hij een van de uiterst zeldzame fotografen die zijn werk — bij herhaling — kan tonen, in het Museum van Gent.

Carl De Keyzer ligt er alvast niet echt wakker van, hij denkt al na over een volgende missie.

De unieke impact van zijn foto's heeft meer dan wat ook te maken met het onmiskenbare beeld-hand-schrift dat Carl De Keyzer in zijn opnamen aanwendt. Hij is zonder meer een virtuoos in het kaderen, de compositie, de belichting. Het systematisch inflitsen brengt een merkwaardig soort heldere stilstand in de beweging, in de chaos die je kan vermoeden, net vóór de klik. En — wars van die technisch geladen aspecten — slaagt hij er

ook in om in de meeste foto's telkens de essentiële of typerende aspecten van een gegeven situatie pregnant, of soms zelfs spectaculair weer te geven. Daarnaast moeten zijn foto's mooi zijn, vindt Carl De Keyzer ronduit.

Tot het complexe mengsel, dat met een beladen en onvatbaar woord de "visie" van een fotograaf wordt genoemd, behoort hier ook het geëngageerde standpunt van de fotograaf tegenover zijn onderwerp. Een heel jaar lang staat zowat alles in functie van dit ene thema, trekt hij met vrouw en kind in een mobilhome van de ene maffe kerk naar de andere hallucinante sekte. Geëngageerd echter ook, in de zin van een kritische en relativerende ondertoon die niet alleen in de beelden maar ook treffend tot uiting komt in de dagboeknotities die de foto's in het boek begeleiden.

Carl De Keyzer is noch een reporter, noch een journalist. Hij werd oprecht verwonderd en geschokt door de ontdekking dat religie en persagentschap met legendarische allures: Magnum. Begin 1991 wint hij bovendien de W. Eugene Smith Award, een van 's werelds belangrijkste fotografie-onderscheidingen. Daarnaast is hij een van de uiterst zeldzame fotografen die zijn werk — bij herhaling — kan tonen, in het Museum van Gent.

Carl De Keyzer ligt er alvast niet echt wakker van, hij denkt al na over een volgende missie.

Erik Eelbode

"God Inc." Van 8 februari tot 20 april in het Museum van Hedendaagse Kunst, Citadelpark 9000 Gent (091/21.17.03) alle dagen van 9.30 u. tot 17.15 u., maandag gesloten. Nog tot 5 maart in het Canon Image Centre, Leidestraat 79, 1017 NX Amsterdam (0031/20.625.44.94) dinsdag tot vrijdag van 12 tot 17.45 u., zaterdag van 11 u. tot 16.45 u. Het boek "God Inc." werd uitgegeven bij Focus, Amsterdam en kost 1290 fr.

Derde editie alleen prozaschrijvers op het podium

Saint-Amour dit jaar ook in Antwerpen

Van onze redacteur

De vzw "Behoud de Begeerte", specialist in literaire happenings, speelt dit jaar opnieuw het Valentijn-effect uit. Voor de derde keer trekt een schrijverskaravaan door Vlaanderen, met auteurs uit Vlaanderen en Nederland die voorlezen uit eigen werk. De reeks is uitgebreid tot acht avonden (waarbij Aalst, Antwerpen en Gent voor het eerst worden aangedaan). Een andere nieuwheid is dat dit jaar geen dichters, maar prozaschrijvers op het podium staan. Uiteraard blijven liefde en begeerte het hoofdthema.

De verschuiving van poëzie naar proza kwam er pas op het laatste nippertje. Initiatiefnemer Luc Coorevits had eerst een "Nacht van de erotiek" gepland, maar hij zag van zijn plan af omdat hij vreesde het verkeerde publiek aan te trekken. Alleen het affiche van Jan Bosschaert verwijst nu nog het lichtjes perverse of satanische van dat opzet.

Wat kan een publiek aanzetten om naar voorlezende schrijvers te komen luisteren? Mist zo'n literaire avond met alleen verhalen niet de noodzakelijke trilling van de lyriek, of het samenweerderige dat speciaal met een intimistisch genre als poëzie samengaat?

Het moet zijn van niet, als je tenminste uitgaat van het succes van recente voorleessessies. Bij de Elsschot-hommage, enkele maanden geleden in Antwerpen, hingen elke avond zo'n honderd luisteraars aan de lippen van een acteur die een hele roman voorlas. In Nederland scoorde Freek De Jonge met een marathonzitting waarbij zijn complete "Zaansche Veem" erdoor werd gelezen en Gerard Reve las "De Avonden" integraal op de radio voor.

De recente tournee van "En nu serieus", een Boekenbeurs-initiatief, liet overigens ook vooral prozaïsten aan het woord. Wat daar lukte met de humor van Herman Brusselmans of de tranen van

J.M.H. Berckmans, moet tijdens "Saint-Amour" ook kunnen met liefde en begeerte.

Jeroen Brouwers

In totaal verlenen een twintigtal auteurs hun medewerking aan de serie. Luc Coorevits is bijzonder opgetogen over de komst van Jeroen Brouwers, die de reputatie geniet zelden op een podium te verschijnen. Samen met Eric De Kuyper is hij trouwens de enige die de hele week met Saint-Amour meedraait.

Luc Coorevits: "Ik had dolgraag A.F.Th. Van der Heyden in Saint-Amour gehad, maar die zit op dit moment aan de schrijftafel gekluisterd. Hij moet dringend het Boekenweekgeschenk af hebben. Maar met Brouwers en De Kuyper hebben we toch ook twee grote publiekstrekkingen. De samenstelling van het deelnemersveld is overigens altijd een ingewikkelde proces. Je moet ook rekening houden met de podiumpresence van de auteurs en de volgorde waarin ze aantreden."

Om Hugo Claus kan Saint-Amour niet meer heen. Hij is een meester in het voorlezen van zijn werk en het publiek is wellicht romans als "Het jaar van de kreeft" nog niet vergeten. Veel wordt ook verwacht van de Nederlandse auteur Geerten Meijnsing, die met "Altijd de vrouw" en "Veranderlijk en wisselvallig" twee liefdesromans schreef die een breed publiek bereikten.

Een aantal auteurs treden slechts aan in één stad. Zo is het programma van Brugge b.v. uniek omdat daar alleen Paul De Wispelaere, Jozef Deleu en Maarten 't Hart te horen zijn. Jef Geeraerts die een heel roman voorlas. In Nederland scoorde Freek De Jonge met een marathonzitting waarbij zijn complete "Zaansche Veem" erdoor werd gelezen en Gerard Reve las "De Avonden" integraal op de radio voor.

De recente tournee van "En nu serieus", een Boekenbeurs-initiatief, liet overigens ook vooral prozaïsten aan het woord. Wat daar lukte met de humor van Herman Brusselmans of de tranen van

Amour moet het dan ook zonder subsidies doen. Het project kan wel rekenen op uitgebreide sponsoring, o.m. van NCR dat vanaf dit jaar d'NCR-Literair tot een zelfstandig project wil ontwikkelen en de prijs optrekt tot een bedrag van 400.000 fr.

Het programma

"Saint Amour" start maandag in de Antwerpse KNS om 20 uur met Jeroen Brouwers, Herman Brusselmans, Hugo Claus, Jef Geeraerts, Kristien Hemmerrechts, Erik De Kuyper en Tom Lanoye. Op dinsdag 11 februari komt Turnhout aan de beurt waar Brouwers, Brusselmans en De Kuyper in zaal De Warande het gezelschap krijgen van Geerten Meijnsing, Leo Pleyssier en Brigitte Raskin (aankomst 20u15).

Ook woensdag 12 februari in de Aula van de VUB te Brussel (om 20u30) zijn de drie eerstgenoemde present, samen met Meijnsing, Bob Van Laerhoven en Marjo Van Soest. Saint Amour strijkt de daaropvolgende dag (donderdag 13/2) om 20 uur neer in het Kunstencentrum Vooruit in Gent met Brouwers, Brusselmans, De Kuyper, Meijnsing, Van Soest en Hugo Claus.

Op vrijdag 14 februari zijn liefde en begeerte aan de orde in de stadsschouwburgen van Brugge (Brouwers, De Kuyper, Van Soest, Jozef Deleu, Maarten 't Hart en Paul De Wispelaere) en Leuven (Brusselmans, Van Laerhoven, Meijnsing, Jean-Marie Berckmans, Leon De Winter en Joost Zwagerman), telkens om 20 uur.

Het programma van zaterdag 15 februari in het cultureel centrum van Hasselt begint om 19u30 en wordt rechtstreeks uitgezonden door TV2 vanaf 20 uur. Op het affiche staan Brouwers, Claus, De Kuyper, Lanoye, Meijnsing, De Winter, Zwagerman, Hemmerrechts en Adriaan Van Dis. De serie wordt zondag 16 februari om 20 uur afgesloten in het cultureel centrum "De Werf" in Aalst, met Brouwers, Claus, Hemmerrechts, De Kuyper, Lanoye en Walter Van Den Broeck.

Tips

Paule Pia

Fotografe Paule Pia ontving in 1985 de Staatsprijs voor haar totale oeuvre. Sindsdien concentreert ze zich vooral op "Painted Images": met een agressief coloriet en stevige borstelstreken creëert ze abstract-surrealistische stillevens op een fotografische drager.

In een tentoonstelling in 't Elzenveld vorig jaar toonde ze dit werk weaar in ze het gebied tussen fotografie en schilderkunst, naast een overzicht van haar zwart-witfoto's tussen 1956 en 1991. Vanaf vrijdag 7 februari is er een nieuwe tentoonstelling van de "Painted Images" te zien in Galerie Spaarkrediet in Brugge (tot 2 maart).

American Dance

Het American Dance Theatre uit New York maakt een tweede Europese tournee en is op zaterdag 15 februari om 20u. te gast in het Koninklijk Circus in Brussel. Op het programma staat "Mantel Moves", waarin choreograaf Michael Kessler de moderne US-dance en breakdance aanwendt. Info: 02/218.20.15.

Rosas

Wegens de grote bijval die de nieuwste Rosas-productie "Erts" in de Hallen van Schaarbeek geniet, is een extra voorstelling gepland op zaterdag 8 februari om 15 uur, eveneens in de Hallen van Schaarbeek. "Erts", gedanst op 5, 6 en 7 februari, is de nieuwste choreografie van Anne Teresa De Keersmaecker op muziek van Ludwig van Beethoven, Anton Webern en Alfred Schnittke. De muziek wordt bovendien live uitgevoerd door het Arditti String Quartet. Tickets kosten 600 en 400 Bfr. Voor plaatsbespreking kan men telefonisch in de Munt terecht op de nummers 02/218.12.11, 218.12.02 of 219.63.41.

Tongenkabinet

Tijdens de maandelijkse talkshow van Fnc-Antwerpen ontvangt Paul Schrijvers op zaterdag 15 februari om 15u. volgende gasten: Bert Verhoye (naar aanleiding van de theaterproductie "Uit zelfbevrediging"), Frans Denissen (over zijn vertaling van "Op klompen" van André Bailion) en Myriam Van Agtmaal, één van de dames die een voettocht van 6000 km langs de Chinese muur maakte. Muzikale gasten zijn Gorky.

Heistse Operette Kring

De Heistse Operette Kring trekt de volgende maanden door Vlaanderen met de bekende musical The Sound of Music op muziek van Richard Rodgers in een Nederlandse vertaling. De Heistse Operette Kring profileert zich ook hierin weer als een amateurgezelschap dat superproducties niet uit de weg gaat.

Waren er op de première nog wat schoonheidsfoutjes in het orkest en wat tekstonzekerheid bij de acteurs, toch zal deze ensceñering zeker op heel wat bijval mogen rekenen tijdens haar rondreis door Vlaanderen. Tot 29 februari zijn er nog voorstellingen in Heist-opden-Berg en daarna op 7 maart in de stadsschouwburg in Leuven, op 13 maart in het cultureel centrum van Hasselt, op 21 maart in De Ploter in Ternat, op 28 maart in Ten Patershoeve in Diksmuide, op 4 april in de Warande in Turnhout, op 10 april in het cultureel centrum in Maasmechelen, op 11 april in het Cultureel centrum in Sint-Truiden, op 25 april in De Maere in Sint-Joris-Winge en op 30 april in Ter Dilt in Bornem.

GVDS

De discipel die zijn tenhemelopneming instudeert, draagt een bril en een das. "Christ flying" een foto van Carl De Keyzer.